

ב"ה. עש"ק פרשת יתרו ה'תשע"ח

ויהי בשלושים שנה - והחי יתן אל לבו

**אל תושבי כפר חב"ד שיחיו
אנשים, נשים וטף
שלום וברכה!**

עומדים אנו בימים הסמוכים וימי ההכנה לכ"ב בשבט, יום ההילולא השלושים של הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה, רעייתו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ה'תשמ"ח - ה'תשע"ח.

אלו הם הימים בהם כלל ציבור החסידים נדרש, כדברי הרבי ביום ההילולא הראשון של הרבנית (ש"פ יתרו, כ"ב שבט תשמ"ט), "שאצל כל אחד ואחד יהיה "והחי יתן אל לבו", להראות ש"זרעה בחיים", שאז "היא בחיים", על ידי הלימוד מהנהגותיה ולהתנהג ברוחה מתוך מסירות נפש". על אחת כמה וכמה כאשר מציינים בימים אלו שלושים שנה להסתלקותה, שנדרשת שימת לב והתעוררות מיוחדת ב"והחי יתן אל לבו".

כדי להביא הוראות אלו של הרבי לפועל, ללמוד מהנהגותיה של הרבנית הצדקנית ולהתנהג ברוחה, הננו לקרוא ולהציע, אשר בליל יום ההילולא כ"ב בשבט, יום שלישי הקרוב, כל משפחות אנ"ש כפר חב"ד יציינו את יום ההילולא של הרבנית בביתם, כאשר ארוחת הערב תהיה במתכונת של התוועדות חסידית משפחתית של כל בני הבית, ההורים עם הילדים, ולספר לבני הבית אודות אישיותה המיוחדת של הרבנית הצדקנית ע"ה.

התוועדות משפחתית זו כדאי שתכלול:

• אמירת משניות אותיות שמה של הרבנית

• לימוד שיחה מהרבי אודות הרבנית

• סיפור אודות הרבנית ופועלה

• יש נוהגין גם להדליק נר נשמה לעילוי נשמתה

כדי להקל ולסייע בכל זה, יצא לאור בע"ה על ידי הועד הרוחני פרסום מיוחד, הכולל את משניות אותיות שמה של הרבנית, קטעים משיחות קודש מדברי הרבי אודות הרבנית, וכן סיפורים אחדים אודות הרבנית הצדקנית ע"ה, עבור התוועדויות משפחתיות אלו.

ויהי רצון, אשר כדברי הרבי בהתוועדות האמורה, "על ידי זה "שהיא בחיים" פועלים שהיא תבקש ותתפלל בעולם האמת - לכל המצטרך, בגשמיות וברוחניות, ואריכות ימים ושנים טובות, מתוך בריאות הנכונה, בבני חיי ומזוני רויחי ובכולם רויחי", לכל אחד ואחד מתושבי כפר חב"ד, אנשים נשים וטף.

בברכת חסידים
ועד הרוחני דכפר חב"ד

משניות אותיות חיה מושקא

שהוא מאכל לעיזים. אבל לא את המבל, ולא את מעשר ראשון שלא נימלה תרומתו, ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו, ולא את הלוף, ולא את החרדל; רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוף, מפני שהוא מאכל לעורבים.

ו - מסכת מועד קמן פרק ג:

ואלו מגלחין במועד - הבא ממדינת הים, ומבית ששביה, והיוצא מבית האסורים, והמנודה שהתירו לו חכמים, וכל מי שנשאל לחכם והותר, והנזיר, והמצורע, והיוצא מטומאתו לטהרתו.

ז - מסכת יומא פרק א:

שבעת ימים קודם ליום הכיפורים, מפרישין ההן גדול מביתו ללשכת פלהדרין; ומתקירין לו כהן אחר תחתיו, שמא יארע בו פסול. רבי יהודה אומר, אף אישה אחרת מתקינין לו, שמא תמות אשתו; שנאמר "וכיפר בעדו ובעד ביתו", "ביתו" היא אשתו. אמרו חכמים, אם כן, אין לדבר סוף.

ק - מסכת זבחים פרק ו:

קודשי קודשים ששחטן בראש המזבח, רבי יוסי אומר, כאילו נשחטו בצפון. רבי יוסי ברבי יהודה אומר, מחצי המזבח ולצפון, כצפון; מחצי המזבח ולדרום, כדרום. המנחות, היו נקמצות בכל מקום בעזרה; ונאכלות לפני מן הקלעים לזכרי כהונה בכל מאכל, ליום ולילה עד חצות.

א - מסכת שבת פרק מ"ז:

אלו קשרים שחייבין עליהן - קשר הגמלים, וקשר הספנים; כשם שהוא חייב על קושרן, כך הוא חייב על היתרן. רבי מאיר אומר, כל קשר שהוא יכול להתירו באחת מידיו, אין חייבין עליו.

ח - מסכת שבת, פרק כ"ב:

חבית שנשברה - מצילין ממנה, מזון שלוש סעודות, ואומר לאחרים, בואו והצילו לכם; ובלבד שלא יספוג. אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין; יצאו מעצמן, אסורין. רבי יהודה אומר, אם לאוכלין, היוצא מהן מותר; ואם למשקין, היוצא מהן אסור. חלות דבש שריסקן מערב שבת - יצאו מעצמן, אסורין; רבי אלעזר מתיר.

י - מסכת ביכורים פרק א:

יש מביאין ביכורים וקורין, מביאין ולא קורין; ויש שאינן מביאין. ואלו שאינן מביאין - הנוטע לתוך שלו והבריך לתוך של יחיד או לתוך של רבים, המבריך מתוך של יחיד לתוך שלו או מתוך של רבים לתוך שלו. הנוטע לתוך שלו והמבריך לתוך שלו, ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע - הרי זה אינו מביא; רבי יהודה אומר, כזה מביא.

ה - מסכת ברכות פרק ב:

היה קורא בתורה, והגיע זמן המקרא - אם ייוון את ליבו, יצא; ואם לאו, לא יצא. ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב, ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד, ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם.

מ - מסכת שבת פרק י"ח:

מפנין אפילו ארבע חמש קופות של תבן ושל בבואה, מפני האורחין ומפני ביטול בית המדרש; אבל לא את האוצר. מפנין תרומה טהורה, דכמאי, ומעשר ראשון שנימלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו; והתורמוס היבש, מפני

שיחות קודש

שם-טוב חוצה, וקשורה בכך שהמלך המשיח יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, ככתוב "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה, לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד", וככתוב "והיתה לה' המלוכה", גילוי מלכות הבורא בכל העולם כולו.

וגם בנידון זה, הכרזת הרבנית בנוגע להמשך ונצחיות תורת החסידות ונשיאיה עד ביאת גואל צדק - התקבלה ופעלה "בעיני כל השרים וכל העמים".

מכך מובן, שעניין "החי יתן אל לכו" צריך להיות גם ובעיקר בעניין זה - חיזוק והוספה ביתר שאר בהדגשת הנצחיות והמשך תורת החסידות הכללית ותורת חסידות חב"ד ונשיאיה לדורותיהם, עד ביאת גואל צדק, ובאופן גלוי לעיני כל, גם לעיני "עמי הארץ".

(התוועדות תשמ"ח חלק ד עמוד 400)

את מעלתה האמיתית של הרבנית יודע רק הקב"ה

שמה הראשון של הרבנית הצדקנית הוא "חיה", שפירושו חיים. שם זה חרוט על מצבתה, על מנת להנציח זאת גם לאחר ימי חייה בעולם הזה, עד לתחיית המתים, שבוודאי נזכה לה בקרוב.

כל הערכה אינה מספיקה לבטא את מעלתה; את מעלתה האמיתית - יודע רק הקדוש ברוך הוא.

העיקר הוא שכל אחד ואחד יעשה כמיטב יכולתו ללכת בעקבותיה, דבר שיגרום נחת רוח לנשמתה, ותועלת מרובה לכל אלו שימשיכו את אורח חייהם בדרכה.

(התוועדות תשמ"ח חלק ב עמוד 613)

הכרזת הרבנית בנוגע לנצחיות תורת החסידות ונשיאיה

בין פעולותיה האחרונות של הרבנית בעולם הזה, שנודעו והתפרסמו באופן גלוי ולעיני כל, גם לעיני עמי הארץ - היה המענה שלה אודות אביה, כבוד קדושת אדמו"ר הרי"צ: "אבי, הרבי, הוא בעצמו, יחד עם ספריו וכל ענייניו, שייך לחסידים".

במענה זה ביטאה הרבנית, והכריזה באופן גלוי לכל, שנשיאותו של נשיא הדור, ממלא מקומם של רבותינו נשיאינו אדמו"רי חב"ד, החל מכבוד קדושת אדמו"ר הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד, והבעל-שם-טוב, מייסד תורת החסידות הכללית - הוא עניין נצחי שלא שייך בו הפסק, חס-ושלום, עד ביאת גואל צדק.

עיקר החידוש שבדבר הוא, שהמענה של הרבנית התקבל בעיני "עמי הארץ", אינם-יהודים, ועל יסוד זה נפסק במשפט הספרים שכן יקום במעשה בפועל.

נוסף לכך שמצד היותנו בגלות יש לפסק-הדין של "עמי הארץ" תוקף של "דינא דמלכותא דינא", יש מעלה יתרה בפסק שניתן על-ידי "עם הארץ", אינו יהודי, כפי שמדגיש זאת אדמו"ר הזקן באגרת הקודש שנכתבה בעקבות שחרורו ממאסרו ב"ט בכסלו: "הפלה ה' והגדיל לעשות בארץ . . בעיני כל השרים וכל העמים אשר בכל מדינות המלך".

אחד מההסברים בהדגשת נס גאולת אדמו"ר הזקן גם "בעיני כל השרים וכל העמים" הוא, שגאולה זו מהווה הכנה לגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח צדקנו. ביאת המשיח תלויה בהפצת מעיינות הבעל-

קורות חייה של הרבנית וסיפורים אודותיה

היא נשאה את תפקידה הנאצל והנכבד בענווה אמיתית, ובהתבטלות מוחלטת לבעלה הרבי.

הרבנית הסתלקה ביום רביעי לפרשת משפטים, כ"ב בשבט תשמ"ח, לאחר מחלה קצרה. בהלווייתה, שנערכה תוך שעות ספורות מפטירתה, השתתפו למעלה מחמשה עשר אלף איש. רבים עוד הפסיקו להגיע בטיסה מכל קצוות העולם.

בהוראת הרבי נוסד בימי ה'שבעה' קרן צדקה לעילוי נשמת הרבנית בשם "קרן חמש", ראשי התיבות של שמה, שמטרתה לסייע למבצעי נרות שבת קודש, כשרות וטהרת המשפחה, וכן להכנסת כלה, בניית והחזקת מקוואות, חינוך וכדומה.

באחת השנים, לאחר התוועדות של ליל שמחת תורה, נכנס אחד המקורבים לבניין הספרייה, שם שהתה באותה עת הרבנית. כשהתעניינה אצלו מה היה בהתוועדות, סיפר לה שהייתה זאת התוועדות מאוד מיוחדת, ובמהלכה אמר הרבי לכולם לומר 'לחיים' ולהפוך לאחר מכן את הכוסות הריקים. מיד לקחה הרבנית בקבוקון קטן של 'משקה' שעמד על השולחן, והפכה אותו...

לקראת יום הולדתה של הרבנית באחת השנים, שלחו נשי חב"ד לרבנית זר פרחים. לזר צורפה מעטפה שהכילה שמות של זקוקים לברכה, במגמה שהרבנית תמסור את הרשימה לרבי. ואכן, הזר נמסר לרבנית, ואילו את המעטפה הכניסו לרבי. הרבי הביט על המעטפה וראה שמצויין עליה שמה של הרבנית, ושאל מדוע הביאו לו מעטפה המיועדת לרבנית? המשב"ק השיב כי יש בה רשימה של אנשים הזקוקים לברכה. הגיב הרבי: נו, גם היא יכולה לברך אותם!

הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא ע"ה ז"ל, נולדה ביום השבת קודש, כ"ה אדר תרס"א, בבאבינוביטש, עיירה ליד ליובאוויטש, ונקרא שמה בישראל - על פי הוראת סבה, הרבי הרש"ב - על שם הרבנית חי' מושקא, זוגתו של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

מילדותה ספגה הרבנית קדושה וטהרה בבית סבה הרבי הרש"ב ואביה הרבי הריי"צ, אשר חיבבו אותה באופן מיוחד. בסתיו תרע"ו, בשעת מלחמת העולם הראשונה, נמלטה הרבנית ומשפחתה מליובאוויטש והתיישבו ברוסטוב. באביב תרפ"ד היגרו ללנינגרד.

בעת שאביה הרבי הריי"צ נאסר על ידי הנ.ק.וו.ד. בשנת תרפ"ז, עקב פעילותו בחיזוק היהדות תחת השלטון הקומוניסטי, נטלה הרבנית חלק חשוב במאמצי השחרור של אביה. בסתיו תרפ"ח, למחרת שמחת תורה, היגרה משפחת הרבי הריי"צ לריגה, לטביה. לפני עזבם את רוסיה, באה הרבנית בקשר השידוכין עם כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. החתונה התקיימה ב"ד כסלו תרפ"ט בוורשה.

הרבי והרבנית התגוררו בברלין עד עלות הנאצים ימ"ש לשלטון באביב תרצ"ג, ואז עברו לפאריז, שם התגוררו כשבע שנים. לאחר כיבוש צרפת על ידי הנאצים עברו לניצה.

הרבי הריי"צ, שהגיע בחודש אדר ה'ש"ת לארצות הברית, עשה כל העת מאמצים עצומים להצלתם, וביום כ"ח סיון תש"א הגיעו הרבי והרבנית צלחה לארצות הברית.

הרבנית הצטיינה בלמדנותה המופלגת ובפיקחותה הרבה. הנהגתה המלכותית, חוש ההומור הדקיק שלה והתחשבותה החמימה בכל פרט, הוקירו וחיבבו אותה בקרב מכריה.